

בבית המשפט העליון

עש"ם 222/07

בפני : כבוד השופטת א' פרוקצ'יה

המערער : יוסף אסדו

נ ג ד

המשיבה : מדינת ישראל

ערעור על פסק דינו של בית הדין המשמעתי של עובדי המדינה בחיפה בד"מ 127/02 מיום 12.12.06 שניתן על ידי אב"ד עו"ד יוסף תלרז, מר שמואל ויצנר ומר קובי שלם

בשם המערער : עו"ד אלי א. עבוד

בשם המשיבה : עו"ד מורן סילס

פסק – דין

1. המערער עבד בשירות המדינה כממונה על צוות ביקורת חשבונות במס ערך מוסף בעכו. הוא הורשע בדין משמעתי בבית הדין למשמעת של עובדי המדינה בחיפה (אב"ד – עו"ד יוסף תלרז, מר ש' ויצנר ומר ק' שלם) בביצוע עבירות משמעת רבות. בגזר הדין הושתו עליו מספר אמצעי משמעת הכוללים, נזיפה חמורה, פיטורין לאלתר משירות המדינה, פסילה בת חמש שנים מלמלא כל תפקיד ברשות המיסים, ופסילה לשירות המדינה למשך שנתיים. הערעור נסב הן על הכרעת הדין, הן על גזר הדין, והן על החלטות ביניים שנתן בית הדין בשלבים מקדמיים בדיון.

רקע כללי

2. התובענה המשמעטית שהוגשה נגד המערער החזיקה, בנוסחה המקורי, 16 אישומים. הוא הואשם בביצוע עבירות מרובות בניגוד לחוק שירות המדינה (משמעת), תשכ"ג-1963 על פי סעיפים 17(1), 17(2), 17(3) ו-17(4), סעיף 5 לחוק שירות המדינה (סיוג פעילות מפלגתית ומגבית כספים), התשי"ט-1959 (להלן - חוק מגבית כספים), סעיף 4 לחוק המחשבים, התשנ"ה-1995 (להלן - חוק המחשבים), שעניינו

חדירה לחומר מחשב שלא כדין, וכן בהפרת הוראות שונות בתקשי"ר וכללי אתיקה החלים על עובדי מדינה. יצוין, כי לגבי חלק ממעשי המערער התנהלה אף חקירה משטרתית, בחשד לביצוע עבירות שונות.

3. בבית הדין למשמעת כפר המערער באישומים המיוחסים לו, והתקיימו בעניינו ישיבות הוכחות רבות. ההליך נמשך כשלוש שנים. במהלכו, חזרה בה התביעה משלושה מהאישומים - האישום הרביעי, השביעי והשמיני - החורגים מגדר דיונו, ואילו 13 אישומים נותרו בעינם.

כתב התובענה והכרעת הדין

4. התביעה הגישה לבית הדין כתב תובענה מתוקן. בתום הדיונים, הרשיע בית הדין את המערער בכל האישומים, לבד מבאישום התשיעי ממנו זוכה המערער. את 12 האישומים בהם הורשע המערער ואת קביעות בית הדין בעניינם נביא עתה.

5. בחלק הכללי בתובענה נטען, כי החל בשנת 1992 ועד להגשת התובענה (בשנת 2005) שימש המערער כמנכ"ל וכחבר ועד עמותה באגודת מכבי כרמיאל, ובעמותת מכבי "כלנית" כרמיאל שהוקמה בשנת 1998 (להלן יכונה העמותות יחד - עמותת הספורט). במסגרת תפקידו זה, היה המערער אחראי, בין היתר, על נושא הכספים בעמותה. באישום הראשון נטען, כי המערער מילא את תפקידו בעמותת הספורט, בלא שביקש ובלא שקיבל היתר מהגורם המוסמך בשירות המדינה לשמש חבר בהנהלת תאגיד, ובלא שקיבל היתר לעבודה פרטית, בהתחשב בהתנגשות האינטרסים שבין תפקידו בשירות המדינה לבין תפקידו בעמותה. בגין מעשים אלה, הואשם המערער והורשע בהפרת סעיפי התקשי"ר האוסרים על חברות בהנהלת תאגיד, השתתפות בוועד עמותה וביצוע עבודה פרטית בלא היתר, וכן הורשע בהתנהגות שאינה הולמת את תפקידו כעובד מדינה.

בבית הדין, לא היתה מחלוקת בין הצדדים באשר לעובדה כי המערער מילא תפקיד שלא בשכר בעמותת הספורט, בלא שביקש או קיבל היתר לכך. בית הדין עמד על כך, כי קבלת שכר עבודה ממקום העבודה הפרטי, אינה המבחן הבלעדי לצורך הכרעה בשאלה האם העבודה הפרטית מחייבת היתר. לגישתו, עדיין יש לבדוק האם, בין היתר, היה באותו עיסוק פרטי פוטנציאל לניגוד עניינים בין העבודה הפרטית לבין העבודה בשירות המדינה. בית הדין ניתח את מכלול העדויות והראיות שבאו לפניו, וקבע כי, אכן, כהונת המערער בעמותת הספורט היתה ידועה לממונים עליו. הוא

הוסיף, כי על-פי עדותו המהימנה של מר חיים אוהב-ציון, אשר שימש סמנכ"ל למינהל ומשאבי אנוש במע"מ, ככל הנראה, אילו הגיש המערער בקשה להיתר עבודה פרטית, הוא היה מקבל אישור. חרף זאת, נקבע כי היה על המערער להגיש בקשה להיתר כדי שתיבחן שאלת ניגוד העניינים בין תפקידו במס ערך מוסף לבין תפקידו בעמותה, במיוחד לנוכח חלקו בגיוס משאבים עבור העמותה.

האישום החמישי קשור לאישום ראשון, ובו הואשם המערער בהתעלמות מפניות חוזרות ונשנות של הממונה עליו, בהן נדרש להפסיק את עיסוקו הנוסף. בגין התנהגות זאת, הואשם המערער בהפרת הוראות התקשי"ר הנוגעות לחובת ציות לממונים, ובהתנהגות שאינה הולמת את תפקידו. בית הדין הרשיע את המערער במיוחס לו. על-פי הראיות נקבע, כי המערער בחר להתעלם מפניות הממונים עליו אשר דרשו ממנו להפסיק את עיסוקו הפרטי, פניות שתועדו במזכרים שונים.

6. על פי האישום השני לתובענה, המערער פנה לחברות עימן היה בקשר במסגרת תפקידו במס ערך מוסף, וביקש מהן תרומות עבור עמותת הספורט. החברה האחת, הנזכרת באישום השני, היא חברת ישקר. על-פי התובענה, המערער ערך בשנת 1996 ביקורת במפעל ישקר, במסגרת תפקידו במע"מ. בתום עריכת הביקורת, פנה המערער אל חשב החברה, וביקש שהחברה תתרום כספים לעמותת הספורט. כעבור זמן, התקשר המערער אל החשב, וסיפר לו כי הוא מעכב החזר מע"מ בסך כמיליון ש"ח המגיע לישקר, והציע לדון בענין זה בפגישה ביניהם. הפגישה התקיימה, ובמסגרתה שאל המערער את החשב אם החברה תוכל לתרום לעמותת הספורט. את ענין התרומה העלה המערער בפעמים רבות נוספות.

7. על פי האישום השלישי, בסמוך לחודש יולי 1997, ערכו המערער וסגן מנהל מס ערך מוסף ביקורת חשבונות בחברת "גליליאו". מנהלת הכספים של החברה ציינה בפניהם כי גלילאו נוהגת לתרום סכום מסוים מרווחיה לקהילה. כעבור מספר שעות, התקשר אליה המערער ושוחח עמה בענייני המס. במהלך השיחה שאל אותה אם החברה תוכל לתרום לעמותת הספורט. הוא פנה אליה בענין זה פעמים נוספות, וכן פנה בענין זה לחשב החברה.

8. המערער הואשם בכך שבמעשיו אלה פגע במשמעת שירות המדינה, הפר את סעיפי התקשי"ר האוסרים על קבלת טובות הנאה וגיוס תרומות, ואת כללי האתיקה האוסרים על התרמה, הימצאות במצב של ניגוד עניינים, וניצול מעמד לרעה, וכן הפר

את הוראות סעיף 5 לחוק מגבית כספים. כן הואשם כי נהג בענין זה באופן שאינו הולם את תפקידו כעובד מדינה, ובאופן בלתי הוגן.

9. בית הדין שמע מספר עדויות בענין זה, ביניהן של חשב חברת ישקר ושל סמנכ"ל הכספים בחברה, ולבסוף הרשיע את המערער בביצוע המעשים האמורים. בית הדין קבע, כי החזרי המע"מ של חברת ישקר עוכבו כדין, אולם המערער השתמש באותו עיכוב כדי ליצור רושם כי קיים קשר בין ההחזר לבין ענין התרומה לעמותת הספורט. בכך הכניס המערער עצמו למצב של ניגוד ענינים פוטנציאלי. בית הדין מצא סתירות בגרסת המערער בענין זה, ודחה אותה. לפי אותה גרסה, נעכרו היחסים בין ישקר לבין עובדי מס ערך מוסף בשל חיובה של החברה לשלם סכומים גבוהים בעקבות הביקורת, ומפני שהמערער דרש לעיין בכל הספרים. כן טען כי חדל לפנות לישקר בעניין התרומה, לאחר פנייה אחת או שתיים, ולאחר שחשב החברה הודיע לו כי הוא אינו עוסק בעניין תרומות. אשר לבקשת התרומה מחברת גלילאו, קיבל בית הדין את עדות מנהלת החשבונות של החברה, לפיה, לאחר שציינה באזני המערער כי החברה נוהגת לתרום מרווחיה, פנה אליה בבקשה לתרום גם לעמותת הספורט. עוד נקבע, כי משהגיע המערער לחברת גלילאו במסגרת תפקידו כעובד בכיר במס ערך מוסף, היתה בכך, לכל הפחות, משום השפעה אפשרית על ענין התרומה.

10. באישומים השישי, האחד-עשר והשנים-עשר בתובענה, מתוארת התנהגות בוטה של המערער בהקשרים שונים. באישום השישי נטען, כי בחודש דצמבר 2000 קיבל המערער ידיעות פקס בעניין עמותת הספורט במכשיר הפקס של משרד מס ערך מוסף בעכו. המערער נכנס למשרד וראה שרכזת הלשכה טרם הניחה את הודעות הפקס בתאו. הוא התרגז, והחל לצעוק על הרכזת ולקלל אותה. בהמשך לכך, הוא הרים את ידו לכיוונה בצורה מאיימת, אלא שעובד אחר נכנס לחדר בשלב זה. הרכזת ברחה מהחדר, נעלה עצמה בחדר סמוך, והתקשרה משם אל הממונה, בעוד המערער ממשיך לגדפה מן העבר השני. בגין מעשים אלה הואשם המערער בהפרת סעיפי התקשי"ר המחייבים התנהגות הולמת ונימוס כלפי עמיתים לעבודה, וכן בהתנהגות שאינה הולמת עובד מדינה.

בית הדין קבע כי קיימת תשתית ראייתית המבססת את האישום האמור, והרשיע את המערער במיוחס לו.

על-פי האישום האחד-עשר, סרב המערער להתייצב לחקירה המשמעתית אליה זומן. משהתייצב אליה לבסוף, התנהג והתבטא בצורה בוטה. בית הדין לא נתן אמון בגרסת המערער, על פיה כפר נמרצות במיוחס לו, וקבע כי במהלך חקירתו חרג המערער מרף הנימוס והאיפוק הנדרש מעובד מדינה.

באישום השנים-עשר, מתואר כי המערער נכנס אל משרדו של הממונה עליו, ושאלו מדוע אינו ממליץ עליו לתפקיד רכז בכיר. הממונה הסביר לו כי לא יוכל להמליץ על קידומו לאור ההליך המשמעתי המתנהל נגדו. המערער הגיב בצעקות, האשים את הממונה בכך שהוא "מנסה לחסל אותו", והודיע כי לאור זאת הוא יפסיק לבצע את עבודתו השוטפת במסעך מוסף. בגין כך הואשם המערער בהפרת הוראות התקשי"ר שעניינם ציות ונימוס כלפי ממונים, ובהתנהגות שאינה הולמת את תפקידו כעובד מדינה. המערער הכחיש קיומו של אירוע כזה, אך בית הדין מצא סתירות שונות בגרסתו של המערער לעניין זה. עדות הממונה נתמכה בראיות נוספות, ובית הדין מצא את העדות מהימנה, ועל בסיסה הרשיע את המערער.

11. באישום העשירי נטען, כי במספר מועדים שלף המערער, שלא לצורך עבודתו, מידע ממחשב מע"מ על עמותת הספורט, לצורך עבודתו הפרטית בעמותה. בין היתר, שלף מידע שהוא חסוי אף בפני העוסק עצמו. בכך ניצל את מעמדו לרעה, התנהג התנהגות בלתי הוגנת ושאינה הולמת במילוי תפקידו, והפר את כללי האתיקה בדבר מילוי הוראות ושימוש במחשב, ואת סעיף 4 לחוק המחשבים, שעניינו חדירה לחומר מחשב שלא כדין.

עמדת ההגנה היתה, כי אין פסול במעשי המערער, מאחר שהיה רשאי לפנות, כנציג העמותה, לנציבות המס, ולקבל את מלוא המידע. רק מטעמי זמינות ונוחות, כך נטען, השתמש המערער במסוף המחשב של המשרד. בית הדין דחה טענה זו, והרשיע את המערער. על סמך ראיות ועדויות, ביניהן עדות המערער בבית הדין, נקבע, כי המערער אכן שלף מידע ממחשבי רשות המיסים, חלקו חסוי מפני העוסק, אשר לא היה דרוש למילוי תפקידו, ונועד לשמשו במסגרת כהונתו בעמותת הספורט.

12. על-פי האישום השלושה-עשר, הקים המערער בשנת 1995, יחד עם אחר, פיאר כרים, חברת בניה בשם "אסכר", אך רשם את רעייתו כבעלת המניות בחברה. בפועל, שימש הוא כמנהלה של החברה, וטיפל בכל ענייניה הכספיים, ללא היתר משירות המדינה לחברות בהנהלת תאגיד, וללא היתר לעבודה פרטית. במעשים אלה הפר את

הוראות התקשי"ר האוסרות על כך, בהתחשב בניגוד האינטרסים הטמון בחברותו בחברת אסכר, וכן הורשע בהתנהגות בלתי הולמת עובד מדינה.

13. כרים העיד בבית הדין, ועדותו נמצאה מהימנה. הוא תיאר כי על-פי הסיכום בינו לבין המערער, הוטל על האחרון לנהל את ענייניה הכספיים של חברת אסכר, ואילו כרים היה האחראי לעבודות השטח של החברה. מעורבות רעיית המערער בחברה היתה שולית. לאחר שהוסדרו חובות אליהם נקלעה החברה, הסכים כרים כי רעיית המערער תעביר לו את מניותיה, ומאז נראה כי פסקה מעורבות המערער בחברה. כנגד האמון שנתן בית הדין בעדות זו, נמצאו סתירות בגרסת המערער כפי שנמסרה במשטרה, לעומת עדותו בענין זה בבית הדין.

בית הדין קבע כי המערער הוא שכיהן יחד עם כרים כמנהלה בפועל של החברה. רישום המניות על-שם רעיית המערער היה פורמלי בלבד, כך נקבע, ונועד לעקוף את האיסור החל על המערער לשמש גורם פעיל בעבודה נוספת מחוץ לשירות המדינה. אמנם, המערער היה פעיל בחברה במשך ארבעה חודשים בלבד, עד שהועברו המניות לכרים, אך הדבר אינו שולל את עצם פעילותו בחברה, ללא היתר לעבודה פרטית ולחברות בהנהלת תאגיד. ראיות ועדויות נוספות, ביניהן עדותה של רעיית המערער, תמכו במסקנות אלה. בית הדין הוסיף וקבע, כי התקיים ניגוד עניינים במעורבותו של המערער בהנהלת תאגיד, שכן חברת אסכר השתייכה מבחינה גיאוגרפית למשרד מס ערך מוסף עכו, בו פעל המערער במסגרת תפקידו.

14. האישום הארבעה-עשר קשור גם הוא לחברת אסכר, ועניינו - דו"חות מס ערך מוסף שהגיש המערער בשם החברה. לצורך הבהרת הפסול שבמעשי המערער, פירט כתב התובענה את האופן בו יש להגיש דו"חות למס ערך מוסף: כל עוסק נדרש להגיש למס ערך מוסף דו"חות תקופתיים. אם מבקש הוא לשנות את דיווחיו, עליו להגיש את הדו"חות המתקנים לתחנת המע"מ בה מנוהל תיקו, בצירוף מכתב הסבר. אם הדו"חות מאושרים, ונדרש תשלום מהעוסק, מנפיקה תחנת המע"מ שובר לתשלום, והעוסק משלמו בבנק. לא ניתן לשלם בבנק באמצעות הדו"חות המתקנים עצמם, ואת אלה אין להגיש לבנק.

על-פי המתואר באישום זה, הוגש כתב אישום באוגוסט 1996, נגד חברת אסכר, כרים ורעיית המערער, בגין עבירות מס ערך מוסף. לאחר הגשת כתב האישום, פנה המערער אל תובע מע"מ נצרת, וניסה לשכנעו לבטל את כתב האישום נגד רעייתו.

לאחר מכן, התקשר המערער אל מנהל מע"מ נצרת, וביקש אותו להורות לתובע שלא לבקש עונש מאסר בפועל. המנהל סירב לכך. בסופו של דבר, נמחק כתב האישום נגד רעיית המערער.

כעבור זמן, במאי 1998, הוגשו לסניף בנק לאומי בכרמיאל דו"חות מתקנים של חברת אסכר, אותם הכין המערער. בדו"חות אלה הצהיר כי חובה של אסכר נמוך מהחוב שיוחס לה בכתב האישום. הדו"חות הוגשו ללא שצורף הסבר כנדרש בנהלים. כמו כן, הדו"חות המתקנים הוחתמו בחותמת "קופה". זאת, למרות שלא ניתן לשלם דו"חות כאלה בבנק, אלא רק באמצעות שובר לתשלום שמנפיקה תחנת המע"מ, לאחר אישור הדו"חות. ככל הנראה, כספים אלה לא שולמו עד היום, אך בשל החותמת שהוטבעה עליהם, נראה כאילו התשלומים כוסו.

חברת אסכר הורשעה בדין, ובטרם החל הדיון בעונש שיוטל עליה, פנה המערער אל תובע מע"מ עכו, והראה לו את הדו"חות המתקנים שהוגשו לבנק, כדי להטעותו לחשוב שחובות החברה קטנו, וכי כל הדו"חות הוגשו. התובע טען לעונש בבית המשפט, בהתבססו על מצג זה שהציג לו המערער. במעשיו האמורים עקף המערער את הצורך לתת הסבר לתחנת מע"מ על תיקון הדו"חות, והציג מצג שווא לתובע מע"מ. כתוצאה, הסתפק בית המשפט בהטלת עונש של קנס לחברת אסכר ולכרים, ומאסר על תנאי לכרים. כרים חויב בקנס על סך 4,000 ש"ח בלבד, בעוד האישום המקורי ייחס לאסכר חובות בשיעור 65,000 ש"ח.

בגין מעשים אלה הואשם המערער בפגיעה במשמעת בשירות המדינה, בהפרת הכללים הנוגעים להתנהגות הולמת של עובד מדינה ואיסור ניצול מעמד לרעה של עובד מדינה, וכן בהפרת תדריכי אגף המכס והמע"מ בנוגע לאופן הגשת הדו"חות המתקנים.

המערער הכחיש בעדותו כי ביקש מבעלי התפקידים, עמם שוחח, לבטל את כתב האישום. בית הדין מצא כי עדות המערער שהובאה לפניו לא התיישבה עם הגרסה שמסר במשטרה. היתה זו "עדות פתלתלה", בלשון בית הדין, ולא ניתן היה לתת בה אמון (עמוד 93 להכרעת הדין). בית הדין קבע, בהסתמכו על הראיות והעדויות שלפניו, כי המערער אכן ביקש להשפיע, באמצעות שיחות עם תובעי מס ערך מוסף, על ההליך הפלילי שהתנהל. נקבע כי פועלו של המערער, היה פסול, לנוכח מעמדו הבכיר במס ערך מוסף, הגם שהתובעים קיבלו את החלטותיהם באופן עצמאי.

15. באישום החמישה-עשר מתואר כיצד שלף המערער, בהזדמנויות רבות, מידע ממחשבי מס ערך מוסף אודות חברת אסכר לצורך עבודתו הפרטית כמנהלה. בין היתר, הוציא מידע שהוא חסוי בפני העוסק. כן שלף מספר פעמים מידע על חברת נוספת, "הר גליל", אשר עמדה בקשר עסקי עם חברת אסכר.

עמדת המערער בבית הדין היתה כי לא דבק פסול במעשיו; לנוכח מעמדו כמנהל בחברת אסכר, היה מקבל את המידע אילו היה פונה במישרין לרשויות המס. בענין שלילת המידע הנוגע לחברת "הר הגליל" טען המערער כי כלל לא נחקר. בית הדין דחה את הטענותיו. נקבע, כי דו"ח שלילת המידע שהוצג מלמד כי המערער שלף מידע לגבי שתי החברות. עדות קב"ט מחוז צפון של אגף המכס והמע"מ, המופקד במסגרת תפקידו על ענייני טוהר המידות ברשות, הצביעה על שימוש פסול שעשה המערער במידע שלא למטרת ביצוע תפקידו באגף מס ערך מוסף. עדות זו היתה מהימנה על בית הדין. עוד נקבע, כי אפילו היה בידי המערער להשיג את המידע באופן עצמאי, היה עליו לעשות זאת בדרכים מקובלות, ולא תוך ניצול תפקידו.

16. האישום הששה-עשר עניינו איחוריו התכופים של המערער לעבודתו. על-פי האישום, בחודשים פברואר עד יולי 1998, איחר המערער לעבודתו 48 פעמים, איחורים המסתכמים ב-23.66 שעות. מחלקת כוח אדם שלחה למערער מכתב התראה. כמו כן, בחודשים ינואר עד מרץ 1999, איחר המערער לעבודתו 24 פעמים, המסתכמים ב-13.18 שעות. בעקבות זאת נשלח אליו מכתב התראה נוסף. בכך הואשם כי הפר את הוראות התקשי"ר ביחס לדיוק בהתייצבות לעבודה וחובת ציות לממונים, וכן התנהגות שאינה הולמת עובד מדינה.

לבית הדין הוגשו טופסי הנוכחות, בהם מתועדים האיחורים נשוא האישום, וכן מזכרים שהוצאו בנדון. העידה גם אמרכלית מס ערך מוסף בעכו, אשר היתה מודעת לאיחורי המערער, והציעה לו לשקול להתחיל את שעות עבודתו בשעה 9:00. המערער דחה ההצעה, והמשיך לאחר בבקרים.

בית הדין הרשיע את המערער במיוחס לו באישום זה. הוא הוסיף, כי חרף טענת המערער כי איחוריו נבעו ממצבו הרפואי, הוא לא המציא אישורים רפואיים המצביעים על קשר בין מצבו הרפואי לבין איחוריו החוזרים ונישנים.

17. בסופו של יום, הורשע המערער בביצוע 5 עבירות בניגוד לסעיף 17(1) לחוק המשמעת (התנהגות הפוגעת במשמעת שירות המדינה), 12 עבירות בניגוד לסעיף 17(2) לחוק זה (אי-קיום המוטל עליו כעובד מדינה), 12 עבירות לפי סעיף 17(3) לחוק (התנהגות שאינה הולמת את תפקידו כעובד מדינה, או העלולה לפגוע בתדמיתו או בשמו הטוב של השירות), ו-5 עבירות לפי סעיף 17(4) (התנהגות בלתי הוגנת במילוי תפקידו או בקשר איתו).

טענותיו המקדמיות של המערער בבית הדין וההכרעה בהן

18. בפתח ההליך, העלה המערער טענה מקדמית בדבר התיישנות חלק מהאישומים נגדו. הוא תלה טענתו בסעיף 64 לחוק המשמעת, הקובע:

"לא יינקטו אמצעי משמעת לפי חוק זה נגד עובד המדינה על עבירות משמעת שנודעו לשר, למנהל הכללי או לסגנו לענייני מינהל, למנהל יחידת סמך, לנציב השירות או ליועץ המשפטי לממשלה שנתיים או יותר לפני הגשת הקובלנה לתובע או לפני מועד הגשת תלונה לפי סעיף 22; אלא שבחישוב תקופה זו לא יבוא במנין הזמן שבו נמשכו במשטרה או בבית המשפט חקירה או דיון פלילי בשל אותם מעשה או מחדל..."

טענת המערער היא כי בעלי התפקידים הרלוונטיים ידעו על עבירות המשמעת שביצע למעלה משנתיים בטרם הוגשה הקובלנה לתובע, ועל כן – עבירות המשמעת התיישנו. לגבי חלק מן האישומים טען כי התיישנו משום שהקובלנה הוגשה בחלוף למעלה משנתיים לאחר שהסתיימה החקירה המשטרתית באותם עניינים. כן טען כי במספר אישומים לא מצוינים מועדים מדויקים ופרטים שונים, באופן הפוגע ביכולתו להתגונן מפניהם.

עוד טען המערער, כי זכאי הוא לחסות בצילה של הגנה מן הצדק, נוכח העובדה כי לגבי חלק מן האישומים, לא נתבקשה ולא התקבלה גרסתו בטרם הואשם בהם. גרסת התביעה בענין זה היתה כי המערער נחקר לגבי רוב האישומים, ובמיוחד לגבי החמורים שבהם. הוא לא נחקר לגבי חלק מן האישומים הקלים יותר, וזאת בשל טעות בתום לב. טעות זו, כך נטען, אינה עולה כדי התנהגות בלתי ראויה של הרשות, הפוגעת בתחושת הצדק והמצדיקה שימוש בטענת ההגנה מן הצדק.

טענה נוספת אותה העלה המערער לאורך ההליך כולו, היא כי התלונות נגדו הוגשו מתוך שיקולים זרים, נסתרים ונקמניים מצד הממונים עליו. לדבריו, מאז מינויו לתפקיד של הממונה האחרון על המערער, החלו יחסיו עם הממונים עליו להתדרדר. בהגשת התובענה ניסו הממונים להביא לסילוקו מן העבודה.

19. בית הדין למשמעת דחה את טענות המערער. הוא קבע כי הקובלנה הוגשה ביום 25.3.02, וכי לא הוכח שבעלי התפקידים המנויים בסעיף 64 לחוק המשמעת, ידעו על עבירות המשמעת שנתיים או יותר לפני מועד זה. עוד קבע בית הדין, כי ההליך הפלילי שנפתח נגד המערער מאריך את התקופה הנקובה בסעיף 64 הנזכר. גם בסופה של הכרעת הדין שב בית הדין וקבע, כי לא הונחה בפניו במהלך הדיון בהליך תשתית ראייתית חדשה המצדיקה את קבלת טענת ההתיישנות.

אשר לטענה כי מדובר בתובענה נקמנית, קבע בית הדין כי, אכן, הראיות מצביעות על קיומם של יחסים עכורים בין המערער לבין הממונה עליו, אך לא הונח בסיס לטענה כי הממונה עשה שימוש לא ראוי בהגשת תלונות כנגד המערער על מנת להביא לסילוקו ממקום העבודה.

בדונו בטענה בדבר הפגמים באישומים, עמד בית הדין על המטרה העומדת בבסיס חובת התביעה לנסחם בבהירות כדי לאפשר לנאשם להתגונן כהלכה ולזכות במשפט הוגן. בהמשך לכך הוא קבע כי ניתן לרפא פגם כזה, ככלל, על דרך תיקון כתב האישום. רק מקום בו קיים חשש כי תיקון כזה לא יועיל לריפוי הפגם, ייתכן שיבוטל כתב האישום. לאור זאת, התיר בית הדין את תיקונה של התובענה בעניינים מסוימים, שכן מצא כי יש בכך כדי לשרת את הגנת המערער. כן קבע, בעניין שני אישומים אשר הוספו לתובענה ביום 18.11.02, כי היה זה לפני פתיחת הדיון בתובענה, ונעשה במסגרת סמכותה של התביעה על-פי תקנות שירות המדינה (משמעת) (סדרי הדין של בית הדין), התשכ"ד-1963.

בדונו בטענת ההגנה מן הצדק שהעלה המערער ציין בית הדין, כי לא שוכנע כי התנהגותה של התביעה היתה זדונית או מכוונת, אלא נבעה מחוסר תשומת לב. על כן, נקבע, התנהגות התביעה לא הגיעה לדרגת התנהגות פסולה ברמה כזו העשויה להצדיק החלה של טענת ההגנה מן הצדק. במקרה זה, האיזון הנכון בין הערכים השונים אינו מצדיק את ביטול התובענה, אלא מצדיק מתן הוראה לתביעה להשלים את החקירה לגבי האישומים שבהם לא התבקשה מראש גרסת המערער. עוד הורה בית הדין כי

ההחלטה לגבי אותם אישומים תתקבל לאחר בחינת גרסת המערער לגביהם, וכי יוגש לבית הדין כתב תובענה מתוקן באותם אישומים.

גזר הדין

20. בגזר דינו, עמד בית הדין על דפוס התנהגותו של המערער, שהתאפיין בהתעלמות עיקבית ורציפה מכללי המשמעת המחייבים בשירות המדינה בשורה ארוכה של עניינים, ואי התייחסות להוראות והתראות הממונים עליו. הוא הצביע על כהונתו בעמותת הספורט בכרמיאל בלא קבלת היתר, על כהונתו בפועל כאחד ממנהלי חברת אסכר בלא היתר, על ניצול השפעתו ברשות המיסים בהליך פלילי שנוהל נגד החברה, על שליפת מידע שלא כדין ממאגרי רשויות המס לקידום ענייניהם של אגודת הספורט והחברה שבניהולו; שימוש במנגנון הפקס המשרדי לצורך עיסוקיו הפרטיים, תוך פגיעה, אגב כך, בעובדת המשרד, ואיחוריו התכופים לעבודה שהסתכמו באובדן שעות עבודה רבות. בכל אלה, ובהצטברותם, ראה בית הדין פגיעה ממשית "לעיתים בוטה ומתריסה" כלשונו, במשמעת בשירות המדינה ובתדמית השירות הציבורי. הוא פסק, כי המערער קבע לעצמו את גבולות הציות להוראות התקשיר, והסיר מעליו חובת ציות לממונים, וכל זאת לקידום אינטרסים הזרים לתפקידו. פגיעתו באינטרס הציבורי גדולה במיוחד על רקע היותו עובד בכיר בשירות המדינה.

21. בצד הטעמים לחומרה, נתן בית הדין את דעתו לנסיבות האישיות של המערער: אדם נשוי, בן 52, אב לשלושה ילדים בגירים הגרים עמו, ורוכשים השכלה בתמיכתו הכלכלית. הוא השלים 25 שנות שירות במדינה, עד שהושעה מתפקידו בשנת 2002. במשך שנים רבות היה המערער עובד מקצועי מסור. בשל פגיעה שאירעה במהלך שירותו הצבאי, נקבעה לו נכות בשיעור של 20 אחוזים מאגף השיקום במשרד הביטחון. כמו כן, הוא נפגע בתאונת דרכים שהוכרה כתאונת עבודה, ונקבעו לו בגינה 58 אחוזי נכות. על רקע מכלול השיקולים, הטיל בית הדין על המערער את אמצעי המשמעת הבאים: נזיפה חמורה, פיטורין לאלתר משירות המדינה, פסילה בת חמש שנים מלמלא כל תפקיד ברשות המיסים, וכן פסילה לשנתיים משירות המדינה.

בסיומו של גזר הדין, המליץ בית הדין, לנוכח הנסיבות האישיות והמשפחתיות של המערער, אשר הוחמרו בעטיים של ההליכים הפליליים, כי הממונה על תשלום הגמלאות יעשה שימוש בסמכותו הקבועה בסעיף 62(א) לחוק שירות המדינה (גמלאות) [נוסח משולב], התש"ל-1970, הקובע:

”מקום שנשללה גמלה, כולה או מקצתה, מאדם או שהופסק לו תשלומה בהחלטת הממונה, רשאי הממונה להורות שתשולם, כולה או מקצתה, למי שהאדם חייב בפרנסתם; אולם אם נשללה גמלה מאדם עקב החלטת בית הדין למשמעת, לא יורה הממונה על תשלום כאמור, אלא על-פי המלצת בית הדין למשמעת”.

בית הדין המליץ, כי 50% מזכויות הגמלה להן היה זכאי המערער אילולא נפסל כאמור, ישולמו לרעייתו עד לתום תקופת הפסילה, כדי שישמשו לפרנסת המשפחה.

22. הערעור שלפני מופנה כנגד כל ההחלטות שנזכרו לעיל -הכרעת הדין, גזר הדין והחלטות הביניים השונות.

הטענות בערעור

23. טוען המערער כי טענותיו המקדמיות מחייבות את מחיקת האישומים נגדו. לעניין ההתיישנות טוען הוא, כי טעה בית הדין בקובעו כי הקובלנה הוגשה ביום 25.3.02. על-פי הטענה, מכתב הקובלנה אליו התייחס בית הדין בקביעתו האמורה, אכן הודפס ביום 25.3.02, אך הוגש לתובע רק ביום 21.4.02. היה זה בחלוף למעלה משנתיים לאחר שנסגרו החקירות המשטריות, ועל כן האישומים נגד המערער התיישנו.

24. כן מלין המערער על החלטת בית הדין להשלים את חקירת המערער באישומים שלגביהם לא נחקר בטרם הוגשה התובענה. לטענתו, בית הדין לא יכול היה לצפות בכנות כי המערער יחקר בהגינות בשלב זה, וכי הוא יוכל להתגונן כראוי לאחר שחלפו שנים מקרות האירועים. לדבריו, עיון בהודעות שנגבו ממנו, מעלה חשש כי החקירה בעניינו היתה טכנית בלבד, ושליטת זכות השימוע במועד מחייבת את ביטול האישומים כליל, נוכח הפגיעה הקשה הנטענת בעקרון ההגינות ובזכויותיו כנאשם.

25. לגוף הענין טוען המערער, כי עניינו הוא אחד המקרים הנדירים בהם על ערכאת הערעור להתערב בממצאים העובדתיים שקבעה הערכאה הדיונית, מאחר שאלה אינם מעוגנים בחומר הראיות, והגרסה העובדתית שאימץ בית הדין אינה מתקבלת על הדעת. הוא טוען כי עדים מסויימים סתרו את דבריהם עצמם. כמו כן, מעלה המערער טענות פרטניות לגבי כל אישום ואישום בו הורשע, ואלה יובאו להלן.

26. אשר להרשעתו באישום הראשון - עבודה פרטית בעמותת הספורט ללא היתר - טוען המערער כי נעלמה מעיני בית הדין ההגדרה לעבודה פרטית כפי שזו מופיעה בתקשי"ר - עבודה שיש בצדה שכר או רווחים. עבודה כזו היא הטעונה היתר. זאת, להבדיל מעבודה התנדבותית, כעבודת המערער בעמותת הספורט, הפטורה, על-פי סעיף 42.404 לתקשי"ר, מקבלת היתר. לדעת המערער, גם אין כל חשש לניגוד אינטרסים, מאחר שלעמותת הספורט אין כלל תיק במס ערך מוסף. על כן, סבור הוא כי עבודתו כמתנדב בעמותת הספורט אינה טעונה היתר מיוחד, מכוח התקשי"ר. גם אם טעונה היא היתר, די בכך שהממונים עליו ידעו, מעל 10 שנים, על התפקיד שמילא בעמותת הספורט. כן סבור הוא, כי די בעובדה שהוא האמין שאין צורך בהיתר לעבודה, כדי לזכותו מאישום זה. אשר לאישום החמישי, שעניינו הוראת הממונה למערער לחדול מן העבודה הפרטית, מוסיף המערער כי לא הוכח כי המשיך להתנדב לאחר שהתבקש על-ידי הממונה עליו להפסיק את פעילותו בעמותת הספורט. כמו כן, על-פי ייעוץ משפטי שקיבל, לא היה צורך בכל אישור.

27. אשר לאישום השני (בקשת התרומה מחברת ישקר), טוען המערער, כי אין מחלוקת כי אכן שאל אם החברה תורמת לאגודות ספורט. אלא, שקביעת בית הדין, כי המערער, פקיד זוטר, איים על חברה גדולה כחברת ישקר בענייני עיכוב החזר המע"מ, איננה מתקבלת על הדעת. עדות העד שהעיד בענין זה, חשב החברה, סותרת קביעה זו של בית הדין, כך לשיטת המערער. אשר לאישום השלישי (בקשה תרומה מחברת גלילאו), טוען המערער כי אין מדובר בבקשה לתרומה עצמית אלא לעמותת הספורט, וכי חברת גלילאו היא גוף גדול שנוהג לתרום לקהילה, ואליו פונות עמותות רבות. החברה עצמה לא ראתה פסול בפנייתו של המערער, ובכך למעשה סותרת קביעת בית הדין את העדות בענין זה. כן סבור המערער כי בית הדין טעה בכך שהפנה לסעיף 5 לחוק מגבית כספים, המדבר על התרמה, מפני שהמערער לא התרים, אלא בדק אפשרות לקבל תרומה מהחברה. בסופו של דבר, ועל כך אין מחלוקת, העמותה והמערער עצמו, לא קיבלו כל תרומה מחברת גלילאו.

28. אשר לאישום השישי (התנהגות המערער כלפי רכזת הלשכה), טוען המערער כי בית הדין הרשיעו בסעיף אישום שהמאשימה עצמה מחקה מן האישום השישי, שעניינו היה שימוש בפקס של מקום עבודתו, שלא לצורכי העבודה. המערער טוען עוד כי לא הרים ידו לכיוון הרכזת, וכי אף היא לא העידה כי איים עליה בתנועת ידו. בכך קיימת סתירה בין קביעת בית הדין לבין עדות הרכזת. עוד בעניין הרמת היד טוען המערער כי המדינה נמנעה מלהעיד את העובד שנכנס לחדר במהלך האירוע. על מחדל דיוני זה

לפעול לטובתו. עוד טוען המערער, כי בית הדין לא ניתח את העדויות שהובאו בנוגע לאישום האחד-עשר, העוסק בהתנהגותו בחקירה.

29. לגבי האישום העשירי, שעניינו שלילת מידע ממחשבי מע"מ, טוען המערער כי בית הדין לא בחן את המידע אותו שלף. גם העדות שניתנה בעניין זה, אותה קיבל בית הדין, תומכת בגרסת המערער, ומאשרת כי החומר בו עיין הוא זמין לכל, לרבות לעמותת הספורט. המערער מוסיף כי התקשי"ר קובע כי לכל עובד זכות לעיין בכל מידע במאגר המידע, הנוגע לו. בכלל זה - כל מידע הקשור לגוף הקשור אליו. כך, העיון במידע, לא היה אסור עליו. טענה דומה מעלה הוא בנוגע לאישום החמישה-עשר בו הורשע, ככל שהוא נוגע לשליפת מידע בנוגע לחברת אסכר. בעניין המידע הנוגע לחברת הר הגליל, טוען המערער כי כלל לא נחקר בעניין זה, וייתכן שמישהו מעובדיו הוציא את המידע. על כן, לטענתו, סעיף זה לא היה צריך להיכלל באישום. כמו כן, התייחס בית הדין לחדירה למחשבים בניגוד לחוק המחשבים והתקשי"ר, המדברים על חדירה למחשב בידי מי שאינו מורשה, מה שאין כן בענייננו, שהרי לשיטת המערער, מעמדו הוא מעמד של מורשה.

30. אשר לאישום השלושה-עשר, בדבר הקמת חברת אסכר וניהולה, טוען המערער כי הוא ורעייתו פותו להשתתף בחברה שניהל חבר המשפחה. אשת המערער העבירה מניותיה לאותו אדם ביום 15.8.95, ומאז לא פעלה בה. מאז עברו 12 שנים, ועד הגשת כתב האישום חלפו 7 שנים. בית הדין הרשיע את המערער, לטענתו, על סמך עדויות מפי השמועה.

31. המערער איננו מכחיש את ביצוע המעשים בהם הורשע באישום הארבעה-עשר, על-פיו ניסה המערער להשפיע על תובעי מע"מ, והגיש דו"ח מע"מ שלא על-פי הוראות מע"מ. אלא, שלטענת המערער, אישום זה התיישן. הוא מוסיף, כי בענין שיחותיו עם התובעים, הוא נחקר במשטרה בחשד לשיבוש מהלכי משפט, ותיק זה נסגר, בתחילה בשל חוסר ראיות, ומאוחר יותר בשל חוסר אשמה, לאחר ששונתה עילת הסגירה. כן מוסיף המערער כי תיק האישום נגד רעייתו נסגר ללא קשר למעשיו הוא; היה זה מפני שלא גבו ממנה עדות. אשר לאופן הגשת הדו"ח, טוען המערער כי על-פי הוראות מע"מ, נכון לאותו מועד, היה עליו להגיש דו"ח מתקן בבנק ולא במע"מ. על כן לא ביצע כל עבירה.

32. אשר לאחרון האישומים, האישום השישה-עשר, העוסק באיחורי המערער לעבודה, טוען הוא כי בית הדין התעלם מהיותו נכה צה"ל, ומכך שעבר תאונה קשה שבעטייה נקבעו לו אחוזי נכות נוספים. התאונה אירעה בשנת 1993, והמערער חזר לעבודתו רק בשנת 1996. האיחורים המיוחסים לו היו בשנים 1998-1999. מן המסמכים שהוגשו עולה, לטענת המערער, כי הוא התלונן על מצב בריאותי לא תקין, והיה זקוק לזמן נוסף בבקרים. הוא מוסיף, כי מנהל מס ערך מוסף העיד שהמערער השלים את החסר, וידע כי המערער סובל מבעיה רפואית.

33. באשר לגזר הדין טוען המערער, כי הוטלו עליו עונשים חמורים ביותר. עונש הפיטורין לאלתר הוא קשה במיוחד נוכח העובדה כי המערער לא נטל כספים לכיסו ולא פגע באיש. כל רצונו היה לעזור לילדים בכרמיאל, בהתנדבות, ולא מתוך אינטרס אישי. עוד סבור המערער, כי לא ניתן משקל לעובדה כי המעשים בוצעו לפני זמן רב. גם לנסיבותיו האישיות, טוען המערער, לא יוחס המשקל הראוי: 25 שנות ותק בשירות המדינה, אשר עברו ללא כל רישום בתיקו האישי, עד לשנת 2001; היות המערער נכה צה"ל, שהחל את עבודתו במשרד מס ערך מוסף במסגרת שיקומו. לבסוף, התעלם בית הדין מכך שהמערער עבר תאונת דרכים קשה בשנת 1993, ושהה למעלה משנתיים בחופשת מחלה, ולאחר מכן נקבעו לו 58 אחוזי נכות. גם לאחר שחזר לעבודה סבל מנכותו, ואיחר לפעמים בשל הרטבת לילה. הממונים עליו היו מודעים למצבו זה, ואין מחלוקת שהמערער החזיר את השעות שהחסיר.

34. לטענת המדינה, הכרעת הדין וגזר הדין מבוססים על תשתית איתנה ואין להתערב בהם. יש לדחות את טענת ההתיישנות שמעלה המערער, מפני שלא הוכחה ידיעה של ממוניו לגבי מעשיו. אשר לטענת המערער כי עבודת התנדבות פטורה מקבלת היתר, טוענת המדינה כי קבלת שכר איננה המבחן הבלעדי לצורך כך. בענין זה חל מבחן התנגשות האינטרסים, המחייב קבלת היתר. בענייננו, היה המערער ממונה על כספים בעמותת הספורט, כך שפעילותו ההתנדבותית התנגשה עם עבודתו במס ערך מוסף. בנוסף לכך, לעמותת הספורט יש תיק במס הכנסה, והמערער השתמש במידע שהיה ברשותו מאגף מס ערך מוסף לצורך ענייני מס ההכנסה של העמותה. המדינה מוסיפה, כי בעניין התנדבותו של המערער בעמותה הייתה תכתובת בין הצדדים, בה הובהר למערער כי טענתו, לפיה עבודת ההתנדבות פטורה מהיתר, איננה מתקבלת. אשר לעונש, סבורה המדינה כי הוא ראוי ומוצדק, וכי בית הדין התחשב באופן ראוי בנסיבותיו האישיות של המערער ובנכותו, ואף המליץ להעביר מחצית מהגמלה לאשתו.

הכרעה

35. ככלל, דעתי כי דין ערעור זה להידחות, על כל חלקיו, בכפוף לטענה אחת של המערער שיש לקבלה; המערער טוען, כי הורשע על-ידי בית הדין במעשה אשר נמחק מכתב התובענה המתוקן - קבלת הודעות פקס בנוגע לעמותת הספורט במשרד מס ערך מוסף בעכו. אישום זה הופיע במקורו כסעיף הראשון באישום השישי, אלא שבתובענה המתוקנת בשנית, מיום 20.3.05, נכתב כי "התביעה חוזרת בה מסעיף משנה (1) באישום זה [השישי] לגבי האישום של שימוש בציוד המשרד לצורך עבודתו הפרטית ממכבי" (עמוד 4 לתובענה המתוקנת בשנית). משכך, לא היה מקום להרשיע את המערער באישום זה, ואני מזכה אותו ממנו.

36. הכרעת הדין מבוססת על יריעה נרחבת של עדויות רבות ומגוונות שנשמעו בפני בית הדין, וניתנו בידי גורמים שונים, ביניהם - עובדים בדרגות ובתפקידים שונים במס ערך מוסף עכו, לרבות תובעי מס ערך מוסף, עובדי חברת ישקר וחברת גלילאו, כרים - שותפו של המערער בהקמת חברת אסכר, ורעיית המערער. עדויות אלה נתמכו במסמכים רבים שהוצגו בבית הדין, ובהם תרשומות, מזכרים ותדפיסים שונים. בצד המסכת הראייתית שהוצגה כאמור, נשמעה גרסת המערער. בבית הדין למשמעת טען, כפי שטוען הוא גם עתה, כי גרסתו היא גרסת האמת, ואילו עדויותיהם של האחרים מכילות סתירות פנימיות, ואינן מתיישבות האחת עם רעותה.

בית הדין למשמעת ניתח בפירוט רב את העדויות שנשמעו, ואת הראיות שהוצגו בפניו. אלה השתלבו זו בזו, וחיזקו זו את זו. בית הדין מצא אותן מהימנות, קוהרנטיות ואמינות. מנגד, בחן בית הדין את גרסת המערער, את טענותיו הכלליות לגבי המניע לקובלנה, את טענותיו המקדמיות, וטענותיו הפרטניות לגבי כל אישום ואישום. בסופו של יום, מצא בית הדין את עדות המערער לא אמינה, פתלתלה ומרובת סתירות. בהקשרים שונים אף נקבע כי עדות המערער לפני בית הדין, סתרה את הודעותיו בחקירות המשטרה.

טענותיו של המערער בפני מופנות, ברובן המכריע, כנגד קביעות העובדה והמהימנות של בית הדין. מבקש הוא כי בערכאה זו, תועדף גרסתו על-פני גרסאות העדים בהן נתן בית הדין את אמונו.

כבר עתה יש לומר, כי אין לקבל את טענות המערער המבקשות לשנות מקביעות העובדה של בית הדין, שיסודן בהתרשמותו הישירה מן העדים שהופיעו לפניו. כלל הוא, כי בית משפט זה, ביושבו כערכאת ערעור, איננו מתערב בממצאים שבעובדה שקבעה הערכאה הדיונית. כך הוא, ביתר שאת, שעה שמדובר בממצאים שנקבעו על-סמך מהימנות עדים, מהם התרשמה הערכאה הדיונית באופן בלתי אמצעי. אכן, קיים חריג לכך במקרים נדירים, בהם הממצאים אינם מעוגנים בחומר הראיות, או כאשר הגרסה העובדתית, כפי שנקבעה בערכאה הדיונית, איננה מתקבלת על הדעת (עש"ם 7/78 פוירברגר נ' נציבות שירות המדינה, פד"י לב(3) 216, 223; עש"ם 2868/04 שמיאן נ' נציבות שירות המדינה, תק-על 2004(3), 166, פסקה 6; עש"ם 2203/05 מדר נ' נציבות שירות המדינה, תק-על 2005(3), 888, פסקה 6). אלא, שהמקרה שלפנינו איננו נופל בגדרם של מקרים חריגים כאמור. בית הדין קבע כי עדויות העדים מהימנות עליו, בעוד גרסת המערער נדחתה בשל אי-האמון שעוררה. יתר על כן, דווקא גרסת המערער, היא שאינה מתקבלת על הדעת. המערער, למעשה, איננו מכחיש כי ביצע את רוב המעשים שבגינם הורשע. אלא שהוא, מבקש להציגם באור אחר, כמעשים תמימים, מוצדקים, ובחלקם אף נובעים ממטרות נעלות. גרסה כזו איננה מתיישבת, כלל ועיקר, עם קביעותיו העובדתיות של בית הדין, ועם הוראות החוק והתקשי"ר אותן הפר המערער, פעם אחר פעם, בעקביות וכענין שבשיטה.

37. בפתח הדברים יש לדחות את הערעור, ככל שנוגע הוא לטענותיו המקדמיות של המערער, אשר נדחו בבית הדין. טענות המערער כנגד דחיית טענת ההתיישנות שהעלה מבקשות לערער על קביעותיו העובדתיות של בית הדין לפיה הקובלנה הוגשה במועד, טרם חלוף תקופת ההתיישנות. בית הדין קבע, כי ההגנה לא הציגה ראיות המבססות את טענת ההתיישנות, ובכלל זה את ידיעת הממונים על המערער, כי הוא מבצע את המעשים בגינם הואשם. לא נשמעה מפי המערער טענה המצדיקה לשנות מקביעת בית הדין בענין זה. כמו כן, אין בידי לקבל את טענת המערער כי יש לזכותו מחמת הגנה מן הצדק, נוכח אי-חקירתו, בטרם הגשת התובענה, ביחס למספר אישומים. בהחלטתו כי יש להשלים את החקירה, איזן בית הדין נכונה בין האינטרסים השונים; זכות המערער למשפט הוגן ולמימוש זכותו להתגונן בפני האישומים, מחד, ותכלית דין המשמעת בשירות המדינה לברר את האמת ולמצות את הדין עם מפר דיני המשמעת. לבד מזאת, המערער איננו מעלה טענה קונקרטית ממנה יש להסיק כי נחקר באופן בלתי הוגן, או כי גם לאחר השלמת חקירתו נותרה בעינה אי-יכולתו להתגונן כראוי מפני אישום כזה או אחר. הוא מעלה טענה כללית בלבד, כי עיון בהודעות שנגבו ממנו, מעלה חשש כי החקירה היתה טכנית בלבד. בטענה כזו אין כדי להקים יסוד לטענת הגנה מן הצדק, המצדיקה ביטול אישום בדין משמעת.

38. טענת המערער כי הקובלנה הוגשה נגדו מתוך מניעים זרים, שאינם קשורים להרתעת עובדי ציבור, נדחתה בבית הדין, לאחר שנשמעה עדות הממונה על המערער. בית הדין הוסיף וקבע כי לא שוכנע, על בסיסה של התשתית הראייתית כפי שבאה לפניו, כי נרקמה נגד המערער עלילת זדון (עמוד 77 להכרעת הדין). טענה זו של המערער נדחתה על בסיס שקילת הראיות שהונחו בפני בית הדין, ואין מקום להתערב במסקנה זו.

ומכאן, לטענות המערער לענין האישומים הספציפיים בהם הורשע.

39. בענין האישום הראשון מעלה המערער טענה המבוססת על פרשנותו הוא להוראות התקשי"ר בענין עבודה פרטית. לגישתו, על-פי סעיף 42.404 לתקשי"ר, לא היה עליו להמציא היתר לעבודת ההתנדבות, נוכח העובדה כי לא קיבל שכר תמורת תפקידו בעמותה. בטענתו זו, מתעלם המערער מנוסחה המלא של הוראת התקשי"ר בסעיף 42.404 אשר איננה מסתפקת במבחן קבלת השכר כמבחן בלעדי לענין הצורך בקבלת היתר לעבודה הפרטית; זו לשונה של ההוראה:

”פעילות התנדבותית”

אין צורך בקבלת היתר לעבודה שאינה מכניסה שכר ושאינה במסגרת עיסוק בעסק שמטרתו היא קבלת הכנסה או רווחים, ואין בה ולא עלול להיווצר בה מצב של התנגשות אינטרסים עם תפקידו או עם עבודתו של העובד בשירות” (ההדגשה אינה במקור).

יוצא, איפוא, כי לא די בכך שאין משולם שכר עבור עבודה התנדבותית. כדי לפטור מהצורך בהיתר נדרש כי אין, ולא עלול להיווצר ניגוד עניינים בין עבודתו של העובד בשירות המדינה, לבין פעילותו ההתנדבותית.

בענייננו, החשש מניגוד עניינים הינו אינהרנטי לפעילותו של המערער כאגודת הספורט, וחשש זה אף התממש הלכה למעשה במעשים שונים בהם הורשע המערער, שעיקרם ניצול תפקידו בשירות המדינה כדי לקדם את ענייניה של העמותה בה היה פעיל. הוא הוזהר בענין זה על ידי הממונים עליו, אך התעלם מהאזהרות, והמשיך בפעילותו, תוך הפרה בוטה של כללי ההתנהגות המחייבים עובד מדינה.

על הטעם הכפול שבבסיס הכלל האוסר על עובד הציבור להימצא בניגוד עניינים, עמד השופט א' ברק בבג"ץ 531/79 סיעת "הליכוד" בעיריית פתח-תקווה נ' מועצת עיריית פתח-תקווה, פד"י לד(2) 566, 571:

"ראשית, טעם פרגמטי. עובד הציבור, שבידו הופקדה סמכות, חייב להפעיל את סמכותו מתוך שהוא מעמיד לנגד עיניו את מכלול השיקולים הרלבנטיים להפעלתה של אותה סמכות, ושיקולים אלה בלבד. כאשר עובד הציבור נתון במצב של ניגוד עניינים קיים חשש כי הוא יקח בחשבון, שעה שיפעיל את סמכותו, אף את האינטרס הנוגד. כתוצאה מכך עשויה לבוא הפעלה בלתי ראויה של הסמכות. חשש זה בא הדין למנוע. שנית, טעם ערכי. קיומו של שירות ציבורי סדיר, אחראי ובעל עמדה ציבורית נאותה, מחייב אמון הציבור בכך שהחלטות עובדי הציבור הן ענייניות, ונעשות ביושר ובהגינות. עובדת הימצאו של עובד ציבור במצב של ניגוד עניינים, פוגעת באמון הציבור במערכת השלטונית. בלב הציבור מתעורר החשש כי שיקולים זרים מנחים את עובד הציבור, ואמונו במערכת השלטונית נפגם. חשש זה בא הדין למנוע" (וראו גם את בג"ץ 5734/98 עזריאל נ' ועדת המשנה של מועצת מקרקעי ישראל, פד"י נג(2) 8, 13-14).

התפקיד שמילא המערער בעמותת הספורט בד בבד עם תפקידו בשירות המדינה יצר חשש לניגוד עניינים פסול, משהוא היה כרוך בעירוב שיקולים זרים בבצוע התפקיד הציבורי. בניגוד עניינים זה היה כדי לפגוע בתדמיתו של שירות המדינה ובאמון הציבור בו. המערער טוען להגנתו כי, בסופו של דבר, דבריו לא הניעו את החברות לתרום לעמותת הספורט, וכן כי הממונים עליו ידעו כי הוא פועל במסגרת עמותת הספורט. כן הזכיר את העדות שנשמעה בבית הדין, לפיה, אילו היה מגיש בקשה להיתר, היתה זו נענית ככל הנראה. בטענות אלה, אף אם נקבלן, אין כדי להפיג את הפסול שדבק במעשיו. תמצית האיסור שבתקשי"ר, כמו גם במשפט הציבורי הכללי, נסבה על עצם ההימצאות במצב היוצר חשש לקיומו של ניגוד עניינים בין העיסוק הפרטי לבין התפקיד בשירות המדינה (פרשת סיעת "הליכוד", שם, בעמ' 572). אין המדובר בעבירה המושתתת על מבחן תוצאתי, המחייב, כדרישה בלעדית אין, כי תתרחש תוצאה מסויימת, לצורך גיבושו של האיסור. ההוראה מקימה גדר וסייג מפני קיום פוטנציאל של ניגוד עניינים, ועל כן היא אינה מסתפקת בהימצאות בניגוד עניינים ממש, אלא פורשת כנפיה גם על עיסוק פרטי אשר עלול ליצור התנגשות אינטרסים, כאמור.

יתר על כן, הכלל הוא, כי התביעה אינה צריכה להוכיח כי ניגוד העניינים גרם בפועל לפגיעה בתפקודו של עובד הציבור, ודי בכך שנתוני העניין יוצרים אפשרות לניגוד עניינים ולפגיעה כזו. "המבחן לקיום ניגוד העניינים הינו אובייקטיבי - די בהימצאות עובד המדינה במצב של חשש ממשי בכוח לניגוד עניינים, ואין צורך שיוכח ניגוד עניינים בפועל" (עש"ם 6529/03 קליגר נ' נציבות שירות המדינה, פד"י נח(1) 734, 745, וכן עמ' 742 - 744). אלא שבענייננו, לא רק שנוצר פוטנציאל להיווצרות מצב של ניגוד עניינים בין עבודת ההתנדבות לבין עבודתו של המערער כעובד מדינה. בפועל, כפי שקבע בית הדין, יצר המערער במעשיו הוא התנגשות ממשית אסורה כזו. המערער פנה אל חברות עמן בא במגע במסגרת תפקידו במשרד מס ערך מוסף, וביקש מהן תרומות לעמותת הספורט, אגב טיפולו בחשבונות החברות כעובד מס ערך מוסף. בכך, יצר הלכה למעשה קשר פסול בין שני תפקידיו. נוסף, כי ניגוד עניינים זה התממש גם במעשים נוספים של המערער, הנדונים במסגרת תובענה זו, עת הקים את חברת אסכר ושימש בה כמנהל, ועת שלף ממאגרי המידע של רשות המיסים מידע על חברות שונות, לצורך עיסוקיו הנוספים בעמותת הספורט ובחברת אסכר, שלא היה בהם כל קשר לתפקידו במס ערך מוסף.

40. המערער טוען עוד, כי די בעובדה שהאמין כי איננו זקוק להיתר, כדי לזכותו מן האישום. כך האמין, ככל הנראה, בהסתמך על הייעוץ המשפטי שקיבל. אין לקבל טענה זו, וזאת על רקע ההתכתבות שהתקיימה בין הנהלת אגף המכס והמע"מ וכן נציבות שירות המדינה לבין המערער, בה הודע לו והוסבר לו מפורשות כי טענתו, לפיה הוא פטור מהיתר, איננה מתקבלת, וכי עליו להפסיק לאלתר את עבודתו הפרטית ולבקש היתר אם ברצונו להמשיך ולעסוק בה. נוכח זאת, נשללת על פניה טענתו של המערער באשר לכנות אמונתו על כך כי הוא פטור כביכול, מבקשת היתר. מכל מקום, גם אם התעורר ספק אמיתי בלב המערער בשאלת ניגוד העניינים, היה עליו להפקיד את ההכרעה בספק בידי נציבות שירות המדינה, ולא לקחת על עצמו או על יועציו את הסיכון לטעות בענין זה. בענין זה קובע סעיף 43.021 לתקשי"ר:

"לא יהיה עובד חבר בהנהלת תאגיד (כגון חברה, שותפות, עמותה, אגודה) ... אם בשכר או במשכורת ואם בלי שכר או משכורת, אם יש בכך משום התנגשות אינטרסים עם תפקידו או עם עבודתו של העובד בשירות. במקרה של ספק אם קיימת התנגשות אינטרסים כנ"ל אם לאו, תכריע בדבר נציבות שירות המדינה" (ההדגשה אינה במקור).

זאת לא עשה.

מעבר לכך, גם אם סבר המערער בתום לב כי אין כל חשש לניגוד עניינים בין שני תפקידיו, מכל מקום היה עליו לפנות למנכ"ל המשרד או לשר האוצר, ולבקש אישור לעיסוק הפרטי. כך מורה סעיף 43.022 לתקשי"ר, שבגין הפרתו הורשע המערער:

"אין בחברות בהנהלת תאגיד כאמור בפסקה 43.021 משום התנגשות אינטרסים עם תפקידיו או עם עבודתו של העובד בשירות - טענה חברותו של העובד בהנהלת התאגיד קבלת אישור לכך מאת השר או המנהל הכללי של המשרד בו הוא מועסק" (ההדגשות אינן במקור. ראו גם עניין קליגר, שם, בעמ' 746).

משקלן המצטבר של הוראות התקשי"ר האמורות מצביע על כך שכל חברות בהנהלת תאגיד, אפילו אין בה ניגוד אינטרסים, טענה אישור גורם מוסמך בשירות המדינה. זאת, כדי לקיים פיקוח הדוק על פעילותם של עובדי מדינה מחוץ לשירות המדינה, על מנת להבטיח מפני ניגוד עניינים אפשרי; המערער לא כפף עצמו לפיקוח זה בשום מובן שהוא, הגם שבפעילותו היה משום ניגוד עניינים ממשי, שהתממש הלכה למעשה.

41. בעניין עבודתו בעמותת הספורט, הורשע המערער גם בהפרת הוראות הממונים שהורו לו לחדול מכך. לטענתו, לא הוכח כי המשיך בתפקיד זה לאחר שהורה לו הממונה שלא לעשות זאת. טענה זו סותרת את קביעת בית הדין, לפיה המערער התעלם מפניות הממונים. קביעה זו מתיישבת עם טענת המערער עצמו, הטוען לאורך כל הדרך כי אינו זקוק כלל להיתר.

42. אשר להתנהגותו של המערער, בגינה הורשע באישומים השישי והאחד-עשר, מעלה המערער טענות המנוגדות לקביעותיו העובדתיות של בית הדין. אינני רואה מקום לקבלן. אשר לאישום השישי, שעניינו התפרצות המערער כלפי רכזת הלשכה, נתן בית הדין אמון בעדותה של הרכזת, ומצא בסיס בראיות לכך שהמערער הניף ידו באיומים על הרכזת (עמוד 107 לפרוטוקול מיום 28.10.04, שורות 10-11, וכן עמודים 109-111 לפרוטוקול). בית הדין מצא כי עדות הרכזת מהימנה, ואינני רואה מקום לסטות מקביעה זו. גם בעניין האישום האחד-עשר, שעניינו התנהגות המערער במהלך חקירתו, דחה בית הדין את גרסת המערער, ואינו רואה עילה להתערב בקביעה זו.

43. המערער מוסיף וטוען כי המידע ששלף ממחשבי רשות המיסים בנוגע לעמותת הספורט ולחברת אסכר (האישומים העשירי והחמישה-עשר), הינו זמין לכל. כן הוא טוען כי היה מורשה לעיין במידע. למעשה, המערער איננו כופר בעובדות העומדות בבסיס הרשעתו, ואינו טוען כי לא שלף את המידע נשוא האישומים, אלא כי בשל הטעמים שהזכיר, לא הפר איסור כלשהו. אין לקבל את טענות המערער. ראשית, טענותיו מנוגדות לקביעת בית הדין, לפיה חלקו של המידע ששלף המערער היה חסוי בפני העוסק עצמו, ומכאן - שלא עמותת הספורט, לא חברת אסכר, ולא המערער כמורשה מטעמן - היו רשאים וזכאים לקבל את אותו חומר. שנית, המערער ניצל לרעה את עמדתו ואת תפקידו במס ערך מוסף, אשר איפשרו לו גישה למאגרי מידע, החסומים בפני הקהל הרחב. המידע שהפיק לא נדרש לעבודתו במס ערך מוסף, אלא נועד לשרת את פעילויותיו האחרות, אשר גם אותן ביצע תוך הפרת כללי המשמעת שחלו עליו כעובד מדינה. על כן, גם אילו הינחנו כי הגופים אליהם התייחס אותו מידע, יכולים היו לקבלו לידיהם, ואין הדבר כך, עדיין עומדת בעינה המסקנה כי המערער בחר לעקוף את הנהלים הקיימים הנדרשים לצורך עיון בחומר על ידי גופים שונים, וניצל לרעה את תפקידו אשר העניק לו נגישות למאגרים שונים (השוו: עש"ם 6843/01 בן דוד נ' נציב שירות המדינה, פד"י נו(2) 918).

44. עוד טוען המערער כי לא נחקר בענין שליפת המידע העוסק בחברת "הר הגליל". אין בטענה זו כדי להביא לזיכויו מהרשעתו בגין שליפות מידע אלה. אבאר את דבריי.

בהחלטת בית הדין בטענת ההגנה מן הצדק שהעלה המערער, הורה בית הדין לתביעה, להנחות את אגף החקירות בנציבות שירות המדינה לזמן את המערער, ולקבל את התייחסותו לגבי אישומים ספציפיים שנזכרו בהחלטה, שבעניינם לא נחקר קודם לכן. בין היתר, הורה בית הדין לעניין האישום דנא (האישום החמישה-עשר), לבקש את התייחסות המערער "לגבי זהות הגורם שלגביו נשלפו כל השאלות". כפי שראינו לעיל, אין בפי המערער טענה כי לא נחקר בנוגע לשליפות המידע על חברת אסכר. אדרבא, טענותיו מכוונות להצדיק, לכאורה, את זכאותו לעיין באותו מידע. טענת אי-החקירה קיימת אך לגבי חברת "הר הגליל", והיא הועלתה גם במסגרת הסיכומים שהגיש המערער לבית הדין (ראו סיכומים מיום 15.8.05, עמוד 60, סעיף 377). חרף זאת, קבע בית הדין כי המערער שלף במועדים שונים מידע על חברת אסכר ועל חברת הר הגליל. קביעה זו מושתתת, בין היתר, על עדות הקב"ט, התדפיסים שהוצגו לבית הדין, וסיכום חקירת המערער ביחידת הביטחון של אגף המכס והמע"מ. לא בכדי הגיע בית הדין למסקנה כי המערער הוא ששלף את המידע לגבי שתי החברות. תדפיסי

השליפות מראים בבירור, כי בין שליפות המידע בענין חברת אסכר, אותן, כאמור, לא מכחיש המערער, לבין שליפות המידע בענין חברת הר הגליל, חלפו שניות ספורות בלבד. כך למשל, ביצע המערער מספר שאילתות לגבי חברת אסכר, ביום 8.6.1995, החל בשעה 10:35:28 ועד לשעה 10:37:11. מספר שניות לאחר מכן, החל בשעה 10:37:24 בוצעו שאילתות לגבי חברת הר הגליל (ת/6). בדומה, בוצעו שאילתות על שתי החברות ביום 5.1.97 במרווח של דקות ספורות. רק ביום 9.6.97 בוצעו שאילתות לגבי חברת הר הגליל שלא בסמוך לביצוע שאילתות על חברת אסכר. עם זאת, טענת המערער לפני בענין חברת הגליל, כי ייתכן שאחד מעובדיו הוא שביצע שאילתות אלה, נטענה בעלמא, ואין בה כדי לשנות מקביעתו העובדתית של בית הדין כי המידע כולו נשלף על-ידי המערער.

45. בעניין הקמת חברת אסכר (האישום השלושה-עשר) סבור המערער כי הורשע על סמך עדות מפי השמועה, וכי מדובר באירוע שארע לפני זמן רב. אין לקבל טענות אלה. בפני בית הדין העידו מספר עדים בעניין זה. אמנם, אחד מעדים אלה היה הקב"ט שנזכר לעיל. אלא, שבנוסף העיד גם כרים, שותפו של המערער בחברת אסכר, אשר תיאר, ממקור ראשון, את אופן הקמת חברת אסכר וההסדר בינו לבין המערער. עדותו נמצאה מהימנה, ועל בסיסה נקבע כי המערער כיהן יחד עם כרים כמנהל החברה בפועל, כאשר רישום המניות על-שם רעיית המערער נעשה באופן פורמלי בלבד. אשת המערער העידה אף היא, ותרמה להבהרת התמונה. יתרה מזו, בית הדין מצא כי עדות המערער בפניו בענין זה, סתרה את עדותו במשטרה. על כן, הרשעת המערער באישום מבוססת כדבעי, ואין להתערב בה. אשר לטענת ההתיישנות שהעלה המערער, הרי משנדחתה, ובצדק, טענתו זו לגבי האישומים כולם, עוד במסגרת טענותיו המקדמיות, יש לדחותה גם בהקשר זה. גם את הממצאים בנוגע לדרך בה הגיש המערער את דו"חות המע"מ המתקנים לבנק, ולא למשרד, וכן ניסיונותיו להשפיע על ההליך הפלילי שנפתח נגד החברה ונגד רעייתו, ביסס בית הדין על העדויות והראיות לפניו. המערער מעלה טענות הסותרות ממצאים אלה, ומבקש לשנותם. עדות המערער בענין זה בבית הדין כונתה על-ידי בית הדין "פתלתלה", והיא לא התיישבה עם גרסתו במשטרה. הוא לא הצביע בערעורו על נימוק ממשי לשינוי מקביעות בית הדין. גם העובדה כי תיק החקירה המשטרית נגדו נסגר לבסוף, אין בה כדי להועיל לו במסגרת זו: מושכלות יסוד הם כי האפשרות להעמידו לדין משמעתי ולהרשיעו, איננה מושפעת, בהכרח, מן ההליך הפלילי, ומטרתו של הדין המשמעתי שונות מתכליות הדין הפלילי, ואינן זהות אלה לאלה (עש"ם 7111/02 נציבות שירות המדינה נ' אשואל, פד"י נז(1) 920, 926).

46. גם כאשר לאיחוריו הרבים לעבודה, הורשע המערער בדין. טענתו כי התלונן על מצב בריאות לא תקין, וכי מנהל מס ערך מוסף ידע על כך, איננה מספקת. אם אמנם היה הסבר אמיתי לאיחורים הנעוץ במצב רפואי, היה עליו להציג אישורים רפואיים, ולבקש מהגורם המוסמך להגיע לעבודה באיחור. דבר זה לא נעשה בשום שלב, והמערער נהג בשעות העבודה כבתוך שלו – בא והלך כרצונו, תוך התעלמות מוחלטת מכללי השירות וחובת ההקפדה על מסגרת תקינה של שעות עבודה.

47. היוצא מכל האמור לעיל הוא כי הרשעתו המשמעתית של המערער בעבירות השונות ניצבת על יסודות איתנים, ומבוססת על עדויות, מוצגים וראיות, למעט הרשעת המערער בגין קבלת הודעות פקס פרטיות למשרדי מס ערך מוסף, אותה יש לבטל, ויש לזכות את המערער מהאישום בגינה.

48. אשר לגור הדין ולאמצעי המשמעת, הוטלו על המערער בנוסף לנזיפה חמורה גם פיטורין ופסילה ל-5 שנים מכל תפקיד ברשות המיסים, ופסילה לשנתיים מעבודה כלשהי בשירות המדינה.

המערער טוען כי בית הדין החמיר עמו יתר על המידה ולא שקל בצורה מידתית את מכלול הנסיבות לקולא הפועלות בעניינו.

דין טענות אלה להידחות.

עניינו של המערער נשקל על בסיס משקלם המצטבר של האישומים שהוכחו נגדו, המצביע על פגמים מובנים בהבנתו את תפקידו כעובד מדינה, ועל פגיעה קשה שגרמה התנהגותו למעמדה של רשות המיסים בעיני הציבור, ולמעמדו של שירות המדינה בכלל כשירות ציבורי אמין, המושתת על מערכת משרתי ציבור אמינים ונקיי כפיים.

המערער הפר כללי משמעת מהותיים לשירות המדינה כענין של שיטה, במשך תקופה ארוכה, ותוך זלזול גלוי מתמשך בהוראות הממונים עליו והתעלמות מאיסורים שחלו עליו כעובד ציבור. הוא ניהל פעילויות שונות מחוץ לעבודתו בשירות המדינה, שהיה בהם משום ניגוד עניינים ישיר לתפקידו בשירות; הוא השתמש במנגנוני השירות הציבורי כדי להפיק מידע לתועלת הגורמים הפרטיים עימם היה קשור; בשליפת המידע שלא כדין ממאגרי האגף פגע המערער פגיעה קשה בדמותו ובתדמיתו של שירות

המדינה, המקפיד בנוהלים המסדירים את תחום המידע האסור והמותר להפצה ברבים, המצוי במאגרי השירות הציבורי:

"צא וחשוב מה מידת הפגיעה הצפויה לכל אדם מהיישוב, שעה שמידע אישי אודותיו שנאסף על-ידי אורגנים של השירות הציבורי לצרכי תפקידם... עלול להגיע לרשות הרבים ואולי לשמש את יריביו האישיים ומתחריו העסקיים של אותו אדם. נוסף על פגיעה זו בתדמיתו של שירות המדינה נפגע אמונו של הציבור בשירות זה" (ענין אשואל, שם, בעמ' 926-927).

הפגיעה באמון הציבור בשירות הציבורי, עקב הפרת הנהלים הנוגעים למאגרי המידע, טומנת בחובה נזקים ממשיים נוספים:

"...בעקבות הפגיעה באמון הציבור עלולים אזרחים להימנע מלשתף פעולה עם הרשויות, ולסרב להעביר להן מידע, או לנסות להתחמק ממסירתו בידיעה שמאגרי המידע הציבוריים פרוצים. פגיעה כזו באמון עלולה להוביל גם לפגיעה קשה בתפקוד השירות הציבורי. יש גם להביא בחשבון כי תופעה זו של שימוש לרעה במאגרי המידע השלטוניים נושאת עמה פוטנציאל התפשטות, ואם טרם הפכה לנפוצה ומקובלת, עלולה היא להפוך לתופעה רווחת בשירות הציבורי. הקלות הרבה שניתן להשיג בה את המידע, והפיתויים הרבים הכרוכים באפשרות להשיג מידע ולהפיצו, מחייבים להציב מנגד אמצעי מרתיע" (עניין אשואל, שם, בעמ' 927).

לכל אלה יש להוסיף את התנהגותו הגסה והבוטה של המערער כלפי עמיתיו והממונים עליו, את הפרתו את נהלי מס ערך מוסף בענין הגשת הדו"חות המתקנים של חברת אסכר תוך הטעיית התובע במשפט הפלילי נגד החברה וכרים, ואת איחוריו הרבים, החוזרים והנשנים, להם לא ניתן תירוץ והסבר משכנע. כל אלה, בהצטרפם זה לזה למכלול אחד, מצביעים על אי התאמתו של המערער לעבודה בשירות הציבורי; על חוסר הבנתו וחוסר מודעותו לאחריות המיוחדת הרובצת על משרת ציבור, ובכלל זה, לאיסור בהימצאות בניגוד עניינים והפסול בשימוש במנגנוני השירות הציבורי להנאה פרטית של העובד.

אדם שאינו מבין כי בהיותו עובד ציבור הוא כפוף למסגרות של נהלים ופיקוח, ונוהג בשירות הציבור כבתוך שלו, תוך התעלמות בוטה ולאורך זמן מכללי התנהגות בסיסיים, מעיד על חוסר התאמתו למסגרת שירות ציבורי. זכותו של הציבור הרחב כי

יעמדו לשירותו אנשי מידות וערכים, שהאמינות, ההגינות, ותחושת האחריות מכוונים את דרכם בביצוע תפקידם (עש"מ 4411/99 מדינת ישראל נ' אלקלעי, פד"י נג(5) 302, 308).

49. אמצעי המשמעת המוטלים במסגרת הדין המשמעתי נועדו להביא לריפוי ולשיקום הפגיעות בדמותו ובתדמיתו של השירות הציבורי עקב עבירות משמעת של עובדיו. ביסודם, הם לא נועדו לענישת העובד, אלא להגנה ולשיקום הפגיעה שעבירות המשמעת של עובדי ציבור מסבים לאמון הציבור ברמה המוסרית והתיפקודית של השירות הציבורי. בין התכליות של אמצעי המשמעת, עומדת התכלית להעביר מסר ברור לכלל עובדי המדינה בדבר החובה לכבד את כללי המשמעת, לפעול על פיהם, וליצור הרתעה מפני הפרתם (עש"מ 8273/05 שרעבי נ' מדינת ישראל, תק-על 2007(1) 1297, פסקה 8; עש"מ 7635/05 שרתוק נ' נציבות שירות המדינה, תק-על 2007(1) 900, פסקה 13). עם זאת, בענישה המשמעית לא נפקד מקומם של שיקולים אינדיבידואליים לנאשם, ויש מקום להתחשב בכך במסגרת אמצעי המשמעת הנגזרים (ראו פרשת שרתוק, שם, בפסקה 13; עש"מ 917/99 מדינת ישראל נ' חמזה, פד"י נג(3) 77, 82; עש"מ 11976/05 חליל נ' נציבות שירות המדינה, תק-על 2007(2) 220, 228).

50. בעניינו של המערער, איזון בית הדין כראוי בין השיקולים השונים. בצד השיקולים לחומרה, נתן בית הדין משקל ממשי לנסיבותיו האישיות של המערער, ובהן שנות הוותק שלו בשירות המדינה, וכן נכותו ומצבו הרפואי הנוכחי. איזון זה בא לידי ביטוי אף בהמלצת בית הדין כי הממונה על תשלום הגמלאות יורה על תשלום לאשת המערער של חמישים אחוזים מזכויות הגמלה להן היה זכאי אילולא נפסל, וזאת למשך תקופת הפסילה כולה.

אמצעי המשמעת שהוטלו בידי בית הדין הם מידתיים ומאוזנים, וזיכויו של המערער מההרשעה בענין השימוש במכשיר הפקס של המשרד לצורך קבלת הודעות פקס פרטיות אינו צריך להשפיע על איזון זה, בהינתן ההרשעות הרבות בעבירות המשמעת המהותיות שנותרו בעינן, ומשקלן של כל אחת מהן, ובעיקר משקלן המצטבר, המצדיק נקיטת אמצעים חמורים ומרתיעים.

סוף דבר:

51. לאור כל האמור, אני דוחה את ערעור המערער על החלטות הביניים שניתנו בידי בית הדין; כן אני דוחה את הערעור על הכרעת הדין, בכפוף לזיכויו בדין של

המערער מן החלק הראשון באישום השישי, כמפורט לעיל. כן נדחה הערעור באשר לגזר הדין, ואמצעי המשמעת שהוטלו על המערער יעמדו בעינם.

ניתן היום, א' בכסלו תשס"ח (11.11.07).

ש ו פ ט ת